

Verlag bewonersbijeenkomst Heerlen-Centrum

Participatie in het kader van de Omgevingsvisie voor Heerlen

Datum bijeenkomst: 15 juni 2023

Heerlen

Inhoudsopgave

1.	Over het participatietraject	4
2.	Wat er op korte termijn moet veranderen in Heerlen	5
3.	Toekomstwensen voor Heerlen verdeeld over 3 thema's:	8
3.1.	Economie & Mobiliteit	9
3.2.	Leefbaarheid & Gezondheid	12
3.3.	Natuur & Cultuur	16

1. Over het participatietraject

Op 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in. Deze wet vervangt en vereenvoudigt straks alle bestaande wetten voor de fysieke leefomgeving. Gemeente Heerlen bereidt zich voor op deze ingangsdatum.

De Omgevingswet schrijft voor dat de gemeente ook een omgevingsvisie heeft die als leidraad dient voor het uitvoeren van de nieuwe wetgeving. Deze omgevingsvisie moet half 2024 klaar zijn. De gemeente Heerlen wil hiervoor samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de stad een visie opstellen. Daarom brengt de gemeente eerst in kaart wat inwoners, organisaties en bedrijven belangrijk vinden voor de leefomgeving van Heerlen op de lange termijn.

Onderdeel van het participatietraject zijn vier stadsdeelgesprekken waarbij bewoners met elkaar in gesprek gingen over waar de gemeente Heerlen de komende jaren aan moet werken, qua leefomgeving. Bewoners konden aangeven wat er moet veranderen in hun buurt en in de stad als geheel. De centrale vraag van de gesprekken was: **wat zijn uw dromen voor Heerlen in de nabije en verre toekomst?**

De vier gesprekken vonden plaats op:

- Donderdag 25 mei in Hoensbroek, in Amicitia
- Donderdag 1 juni in Heerlerheide, in Cultureel Centrum Corneliushuis
- Donderdag 8 juni in Heerlen-Zuid, in Auberge De Rousch
- Donderdag 15 juni in Heerlen-Centrum, in De Twee Gezusters

Dit is een verslag van de bewonersbijeenkomst op **15 juni in Heerlen-Centrum**.

Op deze bijeenkomst waren aanwezig:

- 34 bewoners tussen de 11 tot 78 jaar uit de wijken: Heerlen-Centrum, Maria-Gewanden Hoensbroek, Molenberg, Caumerveld, Hoppersgraaf, Bekkerveld, Heerlerbaan, Putgraaf Centrum, Schaesbergerveld, Welten/Gelein en Kloosterkoolhof;
- Wethouder Casper Gelderblom;
- Medewerkers van de gemeente Heerlen.

Wat is er besproken tijdens de bijeenkomst?

Tijdens de bijeenkomst heeft wethouder Casper Gelderblom toelichting gegeven over de totstandkoming van de Omgevingsvisie voor Heerlen en konden bewoners hem vragen stellen. Vervolgens hebben bewoners in groepjes ideeën en toekomstwensen bedacht binnen drie hoofdthema's, namelijk Economie & Mobiliteit, Leefbaarheid & Gezondheid en Natuur & Cultuur. De **visual** hiernaast met thema's en onderwerpen stond centraal tijdens de gesprekken over de toekomst van Heerlen.

Onderwerpen die prioriteit hebben en volgens de bewoners op korte termijn aangepakt moeten worden:

1. Investeer in veiligheid, zowel preventief als repressief

“Een tijdje geleden hebben we grond gekocht en bebouwd. Maar om ons heen is zoveel leegstand. Ik ben al bijna 3 jaar bezig om veiligheid te creëren. Er wordt niet gehandhaafd! Als je het niet handhaaft, dan blijven mensen weg.”

“We hadden een goede wijkagent. Door ziekte moest hij stoppen. Bij ons in de wijk is veel achterstallig onderhoud. Ook wordt er te hard gereden. Als er geen wijkagent is, dan doet iedereen het op zijn eigen manier. Als fietser word je ontzien. Ik voel me niet meer veilig. Ik durf niet meer op bepaalde plekken te komen. Ik mis de wijkagent.”

“Er zijn preventieve en repressieve maatregelen nodig. Wij hebben er geen boodschap aan dat er te weinig politie en BOA's zijn. De BOA's moeten zich laten zien.”

2. Betrek partijen bij de ontwikkeling van Heerlen die een band hebben met Heerlen en niet alleen een economisch belang

“Jammer dat projectontwikkelaars niets met Heerlen hebben. De stad moet gemaakt worden door Heerlenaren. Bijvoorbeeld door middel van coöperaties.”

3. Onderhoud de openbare ruimte beter

“Ik woon hier nu 1,5 jaar met heel veel plezier. Wat mij opvalt is dat er veel mooie nieuwe projecten zijn, maar dat er te weinig aan onderhoud wordt gedaan. Kijk eens naar de bestrating en ga eens met een hogedrukspuit door de straten. Als het er niet netjes uitziet, dan is dat jammer.”

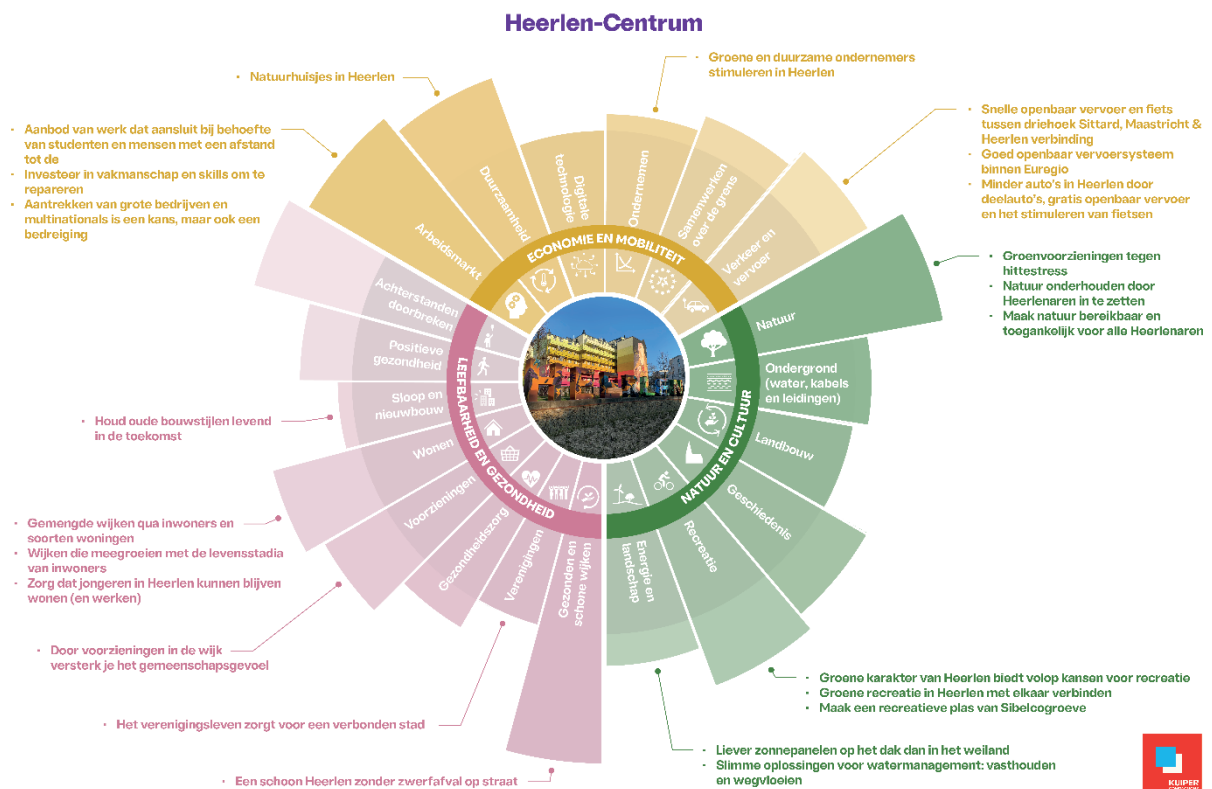
4. Organiseer meer activiteiten voor de ‘gewone mens’

“Als ik kijk naar het beleid van Heerlen dan is dat vooral gericht op de bovenlaag. Het project met de murals bijvoorbeeld. Doe iets meer voor de gewone mens en steun fanfares. Doe meer voor de onderste laag van Heerlen. Dan worden mensen ook weer trots op Heerlen. Vroeger was iedereen trots op zijn wijk, daar mocht je niet aankomen. Heeft Heerlen überhaupt nog wel een harmonie?”

3. Toekomstwensen voor Heerlen verdeeld over 3 thema's

In onderstaande afbeelding zijn de wensen en ideeën van de bewoners over de toekomst van Heerlen samengevat, voor drie verschillende thema's: Economie & Mobiliteit, Leefbaarheid & Gezondheid, Natuur & Cultuur. De lengte van de staven geven weer hoe belangrijk de deelnemers ieder onderwerp vonden: hoe langer de staaf, hoe belangrijker het onderwerp.

In de rest van dit hoofdstuk kunt u een uitgebreidere beschrijving van deze ideeën en wensen vinden.

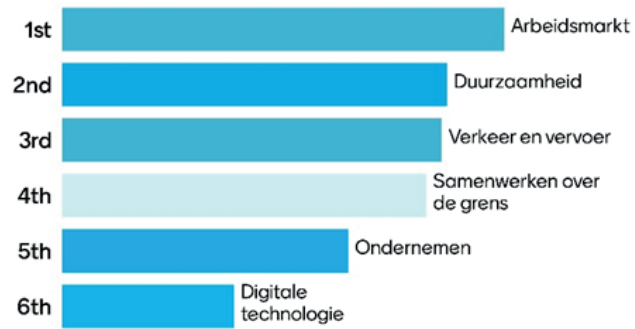

3.1. Economie & Mobiliteit

Belangrijkste onderwerpen Economie & Mobiliteit in jouw buurt

ARBEIDSMARKT

Aanbod van werk dat aansluit bij behoefte van studenten en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Dit kan volgens de bewoners bijvoorbeeld door een betere koppeling te maken tussen onderwijsinstellingen en werkplekken. Ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten in de regio aan het werk kunnen in de toekomst.

Investeer in vakmanschap en skills om te repareren

Vakmanschap is iets om trots op te zijn, ook in de toekomst. Verschillende bewoners geven aan dat vakwerk en handwerk belangrijk is voor Heerlen en dat dit gestimuleerd moet blijven worden. Zij zien plek in Heerlen voor een vakschool voor 'bouwers van de toekomst' en vinden het belangrijk dat jongeren leren dat handwerk een mooi vak is. Vaardigheden om dingen te repareren moet niet verloren gaan.

“We hebben te weinig mensen die goed met de handen kunnen werken.

Dat moet de gemeente ondersteunen. Zoals dingen repareren en de natuur beschermen bijvoorbeeld. Beloon dat soort werk. Mensen die deze werkzaamheden doen, moeten ook rondkomen. Nu gebeurt dat vaak op vrijwillige basis.”

“Ambachtslieden zijn er wel. Ze staan vroeg op. Komen vroeg thuis en gaan dan op straat hangen. Daarna worden ze door handhaving aangesproken. Mijn oproep is: open de ogen alsjeblieft. We kunnen klagen over scooters etc. Maar we moeten ruimte creëren. Tussen de oren met name. De jeugd is de toekomst.”

Aantrekken van grote bedrijven en multinationals is een kans, maar ook een bedreiging

De bewoners hebben gemengde gevoelens over de komst van multinationals en grote bedrijven in Heerlen. De industrieterreinen hebben de potentie om multinationals en grote bedrijven aan te trekken. Dit levert enerzijds werkgelegenheid op, met name voor studenten. Anderzijds trekken deze bedrijven ook mensen van buiten Heerlen aan die dan ook een huis nodig hebben. De bewoners zijn bang dat er niet genoeg huisvesting is in Heerlen voor mensen van buiten en dat eigen inwoners daarvan de dupe worden.

“Industrieterreinen kunnen multinationals aantrekken. Dat kan interessant zijn voor studenten.”

DUURZAAMHEID

Natuurhuisjes in Heerlen

De jongste aanwezige bewoner van 11 jaar oud zou heel graag een natuurhuis willen bouwen waar hij in de toekomst kan wonen. Het liefste in een groene, duurzame wijk. Groene wijken met natuurhuisjes bestaan in andere delen van Nederland wel, maar in Heerlen nog niet.

VERKEER & VERVOER

Snelle verbinding openbaar vervoer en fiets tussen driehoek Sittard, Maastricht & Heerlen

In de toekomst zien de bewoners graag een snelle verbinding tussen Sittard, Maastricht en Heerlen. Zowel qua openbaar vervoer als met de fiets.

Goed openbaar vervoersysteem binnen Euregio

Een goed functionerend OV-systeem tussen Aken, Heerlen en Maastricht biedt kansen voor de regio denken de bewoners. Goed vervoer tussen Heerlen en Duitsland biedt kansen voor de arbeidsmarkt. Op deze manier kunnen Heerlenaren makkelijker in Duitsland werken.

“Regel openbaar vervoer naar Duitsland goed. De regio heeft enorme potentie in Duitsland met een booming arbeidsmarkt.”

Minder auto's in Heerlen door deelauto's, gratis openbaar vervoer en het stimuleren van fietsen

In de toekomst willen aanwezige bewoners minder auto's in Heerlen. Om dit te bereiken moet er geïnvesteerd worden in deelauto's, gratis of goedkoop openbaar vervoer en het fietsnetwerk. Een bewoner gaf aan dat hij ook graag minder scooters in Heerlen wil hebben.

“Haal mensen uit de auto.”

ONDERNEMEN

Groene en duurzame ondernemers stimuleren in Heerlen

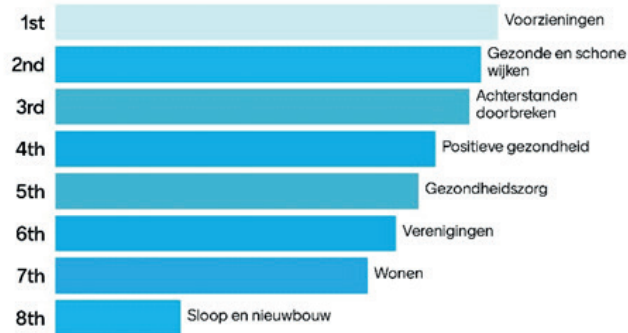
Het ondernemersklimaat mag in de toekomst verbeterd worden volgens de bewoners. Vooral als het gaat om 'groene' en 'duurzame' ondernemers. Het opzetten van een fonds met lage rentes op leningen voor ondernemers die groen zijn, zien de bewoners als goed idee.

“We moeten het ondernemersklimaat verbeteren in Heerlen. Dat kan door een fonds te starten voor de groene ondernemer.”

3.2. Leefbaarheid & Gezondheid

Belangrijkste onderwerpen Leefbaarheid & Gezondheid in jouw buurt

GEZONDE EN SCHONE WIJKEN

Een schoon Heerlen zonder zwerfafval op straat

De bewoners willen dat er in de toekomst iets gedaan wordt tegen (zwerf)afval op straat. Zij zien een schoon Heerlen voor zich met meer afvalbakken en minder afval op straat. Zij pleiten voor meer bewustwording rondom afval in het algemeen, afvalscheiding en het ophalen van afval.

WONEN

Gemengde wijken qua inwoners en soorten woningen

Wat echt prioriteit heeft in de toekomst volgens de aanwezige bewoners, zijn gemengde wijken. Een gezonde mix aan woningbouw, inwoners en voorzieningen is belangrijk voor de toekomst van Heerlen. Een betere gemengde wijk qua inwoners krijg je voor elkaar door verschillende type woningen aan te bieden. Hier zou in het stedenbouwkundigplan aandacht aan besteed moeten worden.

“Differentieer qua type woningen. Denk ook eens aan hofjes en tiny houses bijvoorbeeld.”

Wijken die meegroeien met de levensstadia van inwoners

Een bewoner geeft aan het belangrijk te vinden dat wijken meegroeien met de levensstadia van inwoners. Dat inwoners die ouder worden niet hoeven te verhuizen naar een andere wijk, maar dat er voldoende voorzieningen aanwezig zijn voor ouderen in iedere wijk om daar te blijven wonen.

“Dat je niet de wijk uit hoeft als je ouder wordt zou ik fijn vinden. Een wijk die meegroeit met de ontwikkelingen van de mensen dus.”

Zorg dat jongeren in Heerlen kunnen blijven wonen (en werken)

De jeugd houdt je vast door het beschikbaar stellen van woningen voor studenten en starters.

“Zorg dat jongeren in Heerlen kunnen blijven op het gebied van werk en wonen.”

VOORZIENINGEN

Door voorzieningen in de wijk versterk je het gemeenschapsgevoel

Voorzieningen in de wijk zijn belangrijk voor het gemeenschapsgevoel, vinden de bewoners. Want op deze manier geef je inwoners het gevoel dat inwoners ergens terecht kunnen. Investeer daarom in voorzieningen op wijkniveau. Vooral voorzieningen voor jongeren en ouderen wordt als belangrijk gezien. Voorbeelden van voorzieningen die genoemd werden: een gemeenschapshuis, winkels, na- en bijscholing, en culturele voorzieningen.

“Waar ik mij druk om maak, zijn de voorzieningen in de wijk.

Voorzieningen kunnen ervoor zorgen dat jongeren zich thuis voelen en ergens terecht kunnen. Daar moet de gemeente in investeren. Hetzelfde geldt ook voor ouderen.”

SLOOP EN NIEUWBOUW

Houd oude bouwstijlen levend in de toekomst

Heerlen heeft veel historische woningen en gebouwen die belangrijk zijn voor de identiteit van de stad. Dat zijn wijkhistorische woningen of gebouwen die Heerlen karakter geven. De bewoners valt het op dat veel oude panden met veel potentie momenteel verloederen. Dat vinden de bewoners jammer. Zij willen de gemeente aanmoedigen om duidelijke afspraken te maken met de eigenaren van de historische panden. Als zij het onderhoud van de gebouwen toezeggen, dan heeft Heerlen in de toekomst historische gebouwen om trots op te zijn. Een ander idee is om juist bij nieuwbouw projecten een ‘oude’ of oorspronkelijke bouwstijl aan te houden.

“In Heerlen zijn veel historische gebouwen gesloopt. Het moet gestimuleerd worden om de historische panden die er nog zijn, (beter) te onderhouden. Zodat deze bewaard zullen blijven.”

VERENIGINGEN

Het verenigingsleven zorgt voor een verbonden stad

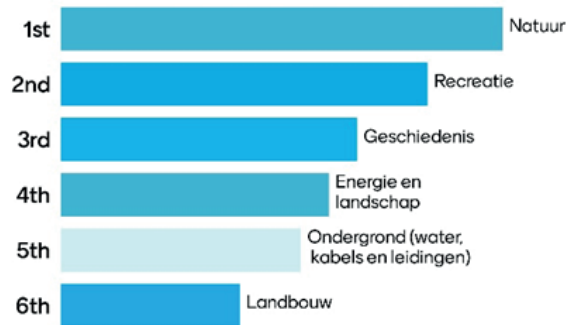
Verenigingen zijn van oudsher belangrijk voor Heerlen. De bewoners denken dat verenigingen ook in de toekomst een belangrijke rol kunnen spelen. Verenigingen zijn de smeerolie van het gemeenschapsleven en zorgen ervoor dat niet het individu centraal staat, maar het collectief. Het verenigingsleven zorgt voor verbinding en sociale cohesie, en kan zelfs meehelpen in het veiliger maken van de stad. De bewoners denken dat de gemeente de betrokkenheid van inwoners kan stimuleren door te investeren in het verenigingsleven.

“De gemeente zou verenigingen meer moeten stimuleren. Verenigingen zijn de smeerolie van de gemeenschap. Anders slaat het door naar individualisering.”

3.3 Natuur & Cultuur

Belangrijkste onderwerpen Natuur & Cultuur in jouw buurt

NATUUR

Groenvoorzieningen tegen hittestress

Volgens de bewoners kun je groenvoorzieningen inzetten als klimaat adaptieve maatregelen. Een aantal bewoners wil Heerlen in de toekomst rigoureuus vergroenen. Dit helpt volgens hen tegen wateroverlast en hittestress. In de toekomst moet groen voorrang krijgen en voorop staan in Heerlen.

Voor het vergroenen van Heerlen kwamen de bewoners met de volgende strategie:

- Stadstuinen & stadslandbouw
- Eetbare tuinen
- Minder steen in Heerlen door tegelbelasting
- Voedselbosjes
- Geveltuinen

“We moeten Heerlen radicaal vergroenen.”

Natuur onderhouden door Heerlenaren in te zetten

Een radicaal groen Heerlen moet natuurlijk wel goed onderhouden worden. Verschillende bewoners kwamen met het idee om bepaalde groepen in Heerlen te vragen bij te dragen aan het onderhouden van groen. Bijvoorbeeld de scouting, of een werkploeg voor het vergroenen van privégronden en tuinen. Door gezamenlijk beheer van groen, zorg je samen voor de stad.

“Laat inwoners van de wijk zich ook echt eigenaar voelen van groenvoorzieningen. De scouting kun je vragen om de natuur te beheren. Je kunt verenigingen subsidiëren voor hun inzet. Je moet het samen doen.”

Maak natuur bereikbaar en toegankelijk voor alle Heerlenaren

Een bewoner uit Heerlen-Centrum vraagt zich af of Heerlenaren wel weten dat het Aambos zichtbaar is vanuit het centrum. Volgens deze bewoner is het belangrijk dat Heerlenaren weten hoe groen hun stad is en welke groengebieden ze kunnen bezoeken. Daarbij is het belangrijk dat groengebieden wel goed toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

“Kom met hardere eisen om vergroening af te dwingen.”

RECREATIE

Groene karakter van Heerlen biedt volop kansen voor recreatie

Heerlen is een groene stad. Dit groene karakter moet in de toekomst behouden blijven en biedt volop kansen voor recreatie vinden de bewoners. De parken die er nu zijn, zoals het Aambos, Kapellenbos en Caumerbeek, moeten behouden worden en in de toekomst goed worden onderhouden. Ook vinden de bewoners dat de recreatieve fietspaden die er nu al zijn, behouden en versterkt moeten worden.

“Er is veel groen in de stad. Daar moet beheer en onderhoud op gepleegd worden.”

Groene recreatie in Heerlen met elkaar verbinden

De recreatiemogelijkheden met een groen karakter, kun je met elkaar verbinden. Op deze manier gaat er in de toekomst een groene slinger door Heerlen. Verbind het groen met de stad, is de oproep van de bewoners.

“Alles wat met recreatie te maken heeft, kun je met elkaar verbinden.

Als voorbeeld kun je hiervoor naar Terhills Resort Center Parcs kijken.

Hetzelfde potentieel zit ook in Heerlen.”

Maak een recreatieve plas van de Sibelcogroeve

Verschillende bewoners zien mogelijkheden om een recreatieve plas van de Sibelcogroeve te maken in de toekomst.

“We denken dat je van de Sibelcogroeve een prachtige recreatieplas kunt maken.”

Meer sporttoestellen in de openbare ruimte

Verschillende bewoners willen meer sporttoestellen in de openbare ruimte in Heerlen. Dit zijn recreatieve voorzieningen die goed zijn voor de gezondheid.

“Er moeten veel meer plekken komen waar openbare sport gedaan kan worden.”

ENERGIE & LANDSCHAP

Liever zonnepanelen op het dak dan in het weiland

Duurzame energie zoals zonne-energie wordt in de toekomst steeds belangrijker. Een aantal bewoners gaf aan dat het belangrijk is om goed na te denken over hoe deze duurzame energie in het landschap in te passen. Zij zien liever geen enorme vlaktes met zonnepanelen, maar liever daken met zonnepanelen.

“Zonneweides. Klinkt mooi, maar is een moderne woestijn. Hoe het dan wel moet, is lastig. Liever zonnepanelen goed inpassen in de stad en geen enorme vlaktes hiervoor ontwikkelen.”

Slimme oplossingen voor watermanagement: vasthouden en wegvloeiën

Er moet een slimme oplossing bedacht worden voor water in Heerlen. Vooral in tijden van droogte en in tijden van wateroverlast. Water moet vastgehouden kunnen worden, maar ook weg kunnen om overstromingen te voorkomen.

